

DUURZAAM VERDER

VERSNELLINGSAGENDA TUINBOUW GELDERLAND 2030

Het Gelderse tuinbouwcluster is met een toegevoegde waarde van ca. 800 miljoen euro, ruim 14.000 arbeidsplaatsen en 1600 bedrijven, met recht een topsector in Gelderland. En daarmee van groot belang voor

de regionale economie, werkgelegenheid, leefbaarheid en aantrekkelijkheid van het gebied. Als tweede tuinbouwcluster (greenport) van Nederland is het bovendien van grote nationale en internationale betekenis.

1600
BEDRIJVEN

RUIM 14.000
ARBEIDSPLAATSEN

7600 HA
OPPERVLAK

CA. €800 MLN
TOEGEVOEGDE WAARDE

RESULTATEN EN UITDAGING

De afgelopen vier jaar zijn goede resultaten behaald met het versterken van het tuinbouwcluster in Gelderland. Er is een stevig fundament gelegd voor de bestuurlijke samenwerking. Marktpositie en vestigingsklimaat zijn aanzienlijk verbeterd. En innovatie en kennisdeling hebben de positie en identiteit van het cluster verder versterkt. Maar het werk is nog niet klaar: *Het moet duurzamer, slimmer en circulair.*

AMBITIE 2030:

Greenport Gelderland streeft ernaar om in 2030 tot de top drie tuinbouwregio's in Europa te behoren op het gebied van duurzaamheid en concurrentiekracht. Tevens moet de sector

dan stevig zijn ingebed in de omgeving en haar samenwerking met andere sectoren en regio's hebben versterkt.

PROGRAMMA

Om dit te bereiken zet het tuinbouwcluster in op drie thema's: Duurzaam. Krachtig. Verbonden. Per thema wordt gewerkt aan implementatie, innovatie en organisatie.

Greenport Gelderland

THEMA 1. DUURZAAM

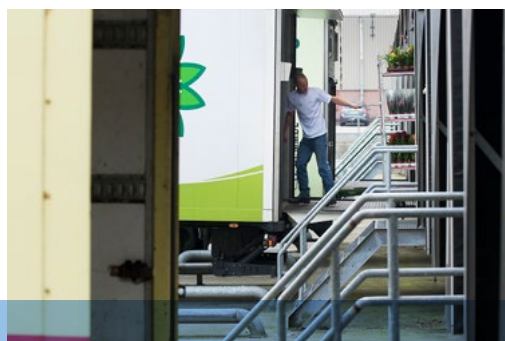
Realiseren van een energieneutrale, klimaatbestendige, emissievrije en circulaire tuinbouw in 2030. Hiervoor moet de verduurzaming worden versneld.

De activiteiten om dit te realiseren zijn uitgewerkt langs vier lijnen: energie, klimaat, circulair en verduurzaming van de teelt.

ONDERDEEL	PROJECTLIJNEN	CROSS-OVERS MET
Energietransitie	<ul style="list-style-type: none">• Invoering duurzame energiebronnen• Benutting bodemwarmte, restwarmte, biomassa• Leveren van energie (elektriciteit en/of warmte) aan omgeving	Energie
Klimaatadaptie	<ul style="list-style-type: none">• CO₂ reductie, waterberging, CO₂ netwerken• Ontwikkeling van sterke klimaatbestendige rassen	Energie
Circulaire economie	<ul style="list-style-type: none">• Regionale circulaire kringlopen• Voorkomen verspilling, benutten reststromen	Biobased
Duurzame Teelt	<ul style="list-style-type: none">• Water: kwaliteit, kwantiteit, benutting, transport, verbruik, invloed op ziektes• Bodem: natuur-inclusieve landbouw, biodiversiteit, bodemverdichting	Water

Doelstellingen. In 2030:

- » Maakt de Gelderse tuinbouw voor driekwart gebruik van duurzame energiebronnen
- » Is een kwart van de tuinbouw betrokken bij circulaire regionale concepten
- » Is de sector nagenoeg emissievrij

1 WIE ZIJN WE?

Greenport Gelderland is een publiek private netwerkorganisatie met als doel versterking van het Gelderse Tuinbouwcluster. In Greenport Gelderland werken samen: Glastuinbouwcluster Bommelerwaard & Neerijnen, Fruitcluster, Laanboomcluster, Glastuinbouwcluster Arnhem/Nijmegen en het Paddenstoelen cluster.

2 WAAR WERKEN WE?

Het werkgebied van Greenport Gelderland is vooral geconcentreerd in het Gelderse Rivierengebied. Een overwegend agrarisch gebied met een aantal toonaangevende tuinbouwsectoren. Het gebied is goed ontsloten via weg, spoor en water en gunstig gelegen tussen Randstad en Ruhrgebied.

THEMA 2. KRACHTIG

Realiseren van een sterke economie met leefbare groei. Aandachtspunten: versterken van het vestigingsklimaat, opvoeren innovatie, ontwikkelen van een schone, hightech toeleverende industrie, ontwikkelen van een gezonde en niet verspillende voedselvoorziening en het realiseren van een gezond leef-, woon- en werkklimaat in steden, in gebouwen en op het platteland.

ONDERDEEL	PROJECTLIJNEN	CROSS-OVERS MET
Sterk cluster	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemerschap: arbeid, instroom nieuwe medewerkers, scholing • Ruimte: verkaveling, areaal, teelt ondersteunende voorzieningen 	Human Capital
Industrie 4.0	<ul style="list-style-type: none"> • Hightech: data, algoritmen, robotica, sensortechnologie, precisieteelt 	Hightech
Kennis, innovatie	<ul style="list-style-type: none"> • Learning labs voor startups, opschalen kennis ondernemers/medewerkers 	Human Capital
Gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> • Gezonde mensen: goede, voldoende en verantwoorde voeding • Gezonde planten: ziektepreventie, weerbaarheid gewas en teeltsysteem • Gezonde leefomgeving: groene steden en gezonde lucht, fijnstofreductie 	Life Sciences Agro&Food
Biobased	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling inhoud stoffen voor onder andere de health sector • Transitie naar natuurlijke, hernieuwbare grondstoffen 	Creatieve industrie Health, energie

Doelstellingen. In 2030:

- » Staat de sector in de top drie van Europa voor wat betreft vestigingsklimaat, arbeid, ruimte
- » Is de sector leidend in precisie teelt en hightech in Europa
- » Is de helft van de sector betrokken bij, of actief in, inhoud stoffen en natuurlijke grondstoffen

3 WAT WILLEN WE?

- Gezonde voedsel- en groenvoorziening (incl. siergewassen) en een gezonde leefomgeving
- Duurzame, klimaatbestendige, emissievrije en circulaire teeltsystemen
- Toename van het gebruik van natuurlijke, hernieuwbare grondstoffen
- Betere marktpositie en een beter verdienmodel voor de tuinders
- Goed vestigingsklimaat en een goede arbeidsvoorziening en ruimtelijke structuur

4 HOE BEREIKEN WE DAT?

- Door in te zetten op drie thema's Duurzaam. Krachtig. Verbonden. Per thema werken we daarbij aan de volgende sporen:
- Implementatie: gericht op volgers en bestaande technologie: Impact
 - Innovatie: gericht op voorlopers, nieuwe technologie, pilots, demo's
 - Organisatie: programma management, kennisdeling, communicatie

THEMA 3. VERBONDEN

Realiseren van een betere verbondenheid met de omgeving. Aandachtspunten: verbeteren van de relatie van het tuinbouwcluster met burgers, consumenten, markt en maatschappij, verbeteren van de bereikbaarheid en logistiek en tot slot een betere benutting van de infrastructuur (weg, water, rail) in Gelderland. Dit is noodzakelijk om meer voordeel te halen uit de gunstige ligging tussen Randstad en Ruhrgebied.

ONDERDEEL	PROJECTLIJNEN	CROSS-OVERS MET
Markt/klant	<ul style="list-style-type: none">• Ketenverkorting, true pricing, nieuwe verdienmodellen• Marktinnovatie, nieuwe afzetconcepten en nieuwe afzetkanalen	Agro&Food
Maatschappij	<ul style="list-style-type: none">• Landschappelijke inpassing (schaalvergroting, teelttechniek)• Verbondenheid met en draagvlak bij de lokale samenleving	Agro&Food
Bereikbaarheid	<ul style="list-style-type: none">• Ontsluiting van productiegebieden en verwerkingslocaties• Betere benutting van bestaande infrastructuur: wegen-water-spoor	Logistiek
Logistiek	<ul style="list-style-type: none">• Verbetering collectie en distributie logistiek, bundelen logistieke stromen• Ontwikkeling van Multimodaal vervoer• Verduurzaming van transport en het beperken van vervoerskilometers	Logistiek

Doelstellingen. In 2030:

- » Is de sector koploper in gezonde producten en het creëren van een groene leefomgeving
- » Heeft de helft van de sector nieuwe afzet-, keten- en/of marktconcepten ingevoerd
- » Is de sector koploper in bereikbaarheid en logistiek in Nederland en Europa

5 WELKE AANPAK HANTEREN WE?

- Lokale, Bottom up, ondernemer gedreven aanpak
- Samenwerking ondernemers, overheid, onderwijs, onderzoek, omgeving
- Focus op het oplossen van maatschappelijke uitdagingen
- Balans tussen implementatie (volgers), innovatie (voorlopers) en organisatie
- Intensieve samenwerking met andere sectoren en regio's

6 HOE ORGANISEREN WE HET?

- Greenport Gelderland coördineert het programma
- Samenwerking met Next Garden, FruitDelta Rivierenland, LHR en RBT
- Agenda en commitment voor vier jaar. Jaarlijkse werkplannen
- Jaarlijkse monitoring van en rapporteren over voortgang
- Intensieve communicatie met alle betrokkenen binnen en buiten het cluster

ONZE SAMENWERKING

Het realiseren van dit programma is niet eenvoudig maar wel urgent en noodzakelijk. Dat vraagt een intensieve samenwerking op drie niveaus: Met elkaar, met andere sectoren en met andere regio's.

ONZE INVESTERING

De investeringen voor de versnellingsagenda zijn opgenomen in onderstaande tabel.

INVESTERINGEN (*MILJOEN EURO) VOOR DE PERIODE 2020 - 2024					GEVRAAGDE BIJDRAGE PROVINCIE
	Duurzaam	Krachtig	Verbonden	Totaal	
Implementatie	16	4	4	24	8 (33%)
Innovatie	1	2	1	4	2 (50%)
Organisatie	1	1	1	3	2 (67%)
Totaal	18	7	6	31	12 (38%)

ONS VERZOEK

De bedrijven, organisaties en gemeenten die samenwerken in de tuinbouwclusters binnen Greenport Gelderland kunnen en willen een substantieel deel van de investeringen voor dit programma voor hun rekening nemen. Maar kunnen dat niet geheel zelf dragen. Daarom wordt de provincie Gelderland – als partner en meedragende organisatie van Greenport Gelderland – verzocht om ook bij te dragen aan deze investeringen: Om een versnelling te kunnen realiseren, als aanvulling op wat de

bedrijven, organisaties en gemeenten zelf inbrengen, om de beweging in gang te zetten en om een deel van de onrendabele top van de benodigde investeringen mee te dragen. Tot slot: de ambities van het tuinbouwcluster zijn fors, maar haalbaar. Mits, naast financiële ondersteuning, ook de benodigde infrastructuur (o.a. energie, CO₂) tijdig gereed is, ondersteunend beleid en kennis beschikbaar is en de samenwerking met andere sectoren (cross overs) ten volle wordt benut.

Dragende organisaties Greenport Gelderland (per 1 januari 2019)

Ondernemers:

- Glastuinbouw Nederland
- Veiling Zaltbommel
- Rabobank Altena-Bommelerwaard
- Goesten en Opdam
- NFO
- Fruitmasters
- Vogelaar-Vredenhof
- Rabobank West Betuwe
- Tree Centre Opheusden
- Damcon
- Plantion
- Stolproject
- Greenport Arnhem Nijmegen
- Rabobank Maas en Waal - Oost Betuwe
- Fides Advies
- LTO Noord en ZLTO

Overheden:

- Gemeente Zaltbommel
- Gemeente Maasdriel
- Gemeente West Betuwe
- Gemeente Tiel
- Gemeente Culemborg
- Gemeente Buren
- Gemeente West Maas en Waal
- Gemeente Neder-Betuwe
- Gemeente Overbetuwe
- Gemeente Lingewaard
- Regio Rivierenland
- Provincie Gelderland

Onderwijs/onderzoek

- Wageningen Universiteit & Research
- Helicon

DUURZAME ONTWIKKELINGS DOELSTELLINGEN

COLOFON

Datum: Maart 2019

Samenstelling: Greenport Gelderland

Ontwerp en opmaak: NDOC, Buren

info@greenportgelderland.nl

www.greenportgelderland.nl

[twitter: @greenportgld](https://twitter.com/greenportgld)

Greenport Gelderland

DUURZAAM VERDER

VERSNELLINGSAGENDA
TUINBOUW GELDERLAND 2030

Duurzaam Verder is een uitgave van Greenport Gelderland. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door de provincie Gelderland.

 provincie
Gelderland